

עג) גם על 'קארטאפעל קוגל' היה מברך [בסוף ימיו] בורא פרי האדמה צא).

עד) ראיתי בחמשה עשר בשבט, שאחר שבירך על הזית שהוא הראשון משבעת המינים לברכת בורא פרי העץ צב), לקח פרי לברך עליו שהחיינו, כגון 'סאברעס', או פרי אחר, ואח"כ היה מקפיד לאכול שאר שבעת המינים כסדר המוקדם בפסוק, ואחרי שגמר כל שבעת המינים, אכל שאר הפירות צג).

ליקוטי שי

צא) אף שיש לדון צוה אם דינס כפירות שנממעכו ואין ניכר עליהם תואר נורת הפרי שמצרכים עליהם שהכל, וכמו שכתב צמ"צ (סימן ר"ב ס"ק מ"ב). ועיין צספר ברכת הנהנין הנדפס בסידור יעצ"ץ (בית הפרס אות ה' או"ק י"ח) שמחלק אם נממעכו הקארטאפעל בכף, או שמיעכן על ריב איין, שאז מצרך עליהם שהכל, וכעיי"ז כתב בדרך החיים (בדיני ברכת הנהנין ערך קניידלעך וערך קוגעל). ועיין צשו"ת צאר משה (ח"ב סימן י"ב אות ה') שכתב, דגם על תפוחי קוגל ולאטקעס קוגל של תפוחי אדמה, מצרך צורא פרי האדמה, דאדעתא דהכי זרעי להו, לפי שרוב תפוחי אדמה אוכלים דרך ריסוק באופנים שונים. ועיין עוד צספר צנין שלום (דף ל"ה) מה שכתב צזה.

צב) עיין צשו"ע (סימן ר"א סעיף ה') וצמ"צ (ס"ק ל"ד).

צג) בשו"ע (או"ח סימן ר"א סעיף א'), היו לפניו מיני פירות הרבה,

אולם רצינו זיע"א לכאורה היה סבירא ליה שיש ענין וחשיבות קדימה גם לענין אכילה, ומנאחי סמך לדבר, והוא על פי מה שכתב צספר סייעתא דשמיא (על מס' סוכה דף כ"ח ע"ב לדף"ס), וז"ל, ודע דהיה נראה לפי מאי דכתבו דמשמע מדעת התוס' דהא דכל המוקדם הוא סבירא לאורייתא, וכן הסכים החתם סופר ז"ל, יש לצאר לאיזה ענין נאמר הך קדימה, דהלל כל עיקר צרכה אינו אלא דרצון, ועל כרחק דהיינו להקדימו לאכול,

(ע) בשתיית טיי וקאווע, היה נוהג להחזיק ה"קוצקע צוקער" בפיו במשך כל השתיה צד).

הלכות שאר ברכות

(עו) המסתפק אם חייב בברכה, אמר לי, שאפשר לחבירו להוציא בברכתו לכתחילה צד) (שב"ק פ' וירא תשמ"ו לפ"ק), וכן היה נוהג רבינו זיע"א בעצמו בכל פעם שנסתפק לו אם הוא חייב בברכה.

הערות

ליקוטי שי

מפת ויין לא מהני הסיצה, והוא הדין ישיצה לדידן, ולכן נהגו עכשיו צפירות, שכל אחד מצדן לעצמו, עכ"ד. וכתב במ"צ (ס"ק י"א), אבל דיעבד אם צריך וכוון להוציא חצירו, והשומע נחמין ללאת, אף בלא הסיצה וישיצה כלל נמי ילא, עכ"ד. וכ"כ במ"צ (סימן קע"ד ס"ק ל"ח) לגבי המסתפק אם חייב בצרכה. וכן צדידי הוי עובדא אלל רבותינו הגאונים חצרי הצד"ס, רבי פנחס עפשטיין, רבי ישראל יצחק רייזמאן, ורבי דוד יונגרייז, זיע"א, שישבו בל"ג בעומר שנת תשכ"ה [צערך] אלל שמחת תעבורת החללאקע, והחוס היה כבד מאד, והציאו לפניהם לשחות, ואחרי כמחצית השעה הציאו להם שוב לשחות, ונסתפקו אם מחוייבים הם לחזור ולצדק, ולכן אמרו לי, שהייתי עומד סמוך על ידם אצל לחט"א, שאצדק ואוליא בצרכתי.

והנה אף דצשו"ע (שם) משמע דליכא עדיפות ליכא כשאחד מצדן להוציא את חצירו, בכל זאת בעובדא הג"ל

ואם כנים אנו בזה היה יולא, דגם צאם צירך על פרי אחת, ושוב יש לפניו שני פירות אחרות מז' מינים, אף ששוב אינו מצדן עליהם, מ"מ צריך להקדים לאכול הקדוש בפסוק, ושמא אף בלא זה דהוי דאורייתא ג"כ כן הוא וכו', עכ"ד, ועיי"ש.

(צד) והוא על פי מה שכתב במהר"ם שיק (סימן פ"ח), כי אם מחזיקין הסוכר צפה במשך כל השתיה של הקאווע, הכל מצטרף עד שיעור שהיה כדי אכילת פרס, עיי"ש. ועיין גם בספר צנין שלום (דף ר"ח). וכאשר לא היה לרבינו זיע"א "קוצקע צוקער", היה נוהג להשאיר רביעית בכוס עד שנתקרה, ושהה כולו ביחד כדי ללאת מכלל ספק צרכה.

(צה) בשו"ע (סימן ר"ג סעיף א'), על כל פירות ושאר דברים, חוץ מפת ויין, אם היו האוכלים שנים או יותר, אחד פוטר את חצירו אפילו בלא הסיצה וכו'. הגה, וי"א דבכל הדברים חוץ